

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Commentaria Vetustissima & profundissima Super
Canticvm Canticorvm Salomonis Qvod Hebraice Dicitvr
Sirhasirim**

Wolbero <de Sancto Pantaleone>

Coloniae Agrippinae, 1630

Capvt Octavvm.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10027

dilecto alludit dicens, mandragoræ dederunt odorem in portis nostris, quia dum Ecclesia filiorum suorum profectum intendit, competentes Deo gratiarum actiones persoluit. Vnde magis ad prædicationem accingitur, quia in eorum cordibus proficere sperat, quos ad Deum toto corde conuersos esse considerat. Ipsum verò profectum suum non suo labore & industria, sed diuinæ gratiæ imputat dicens, omnia poma noua &c. vetera, dilecte mi, seruauit tibi.

*Per poma
noua & ve-
tera Sponso
à Sponsa
seruata ac-
cepitur fra-
ctus veteris
& noui te-
stamenti ad
ipius hono-
rem relatus.*

Ad tuum, inquit, honorem seruauit, ô dilecte, omnem fructum Sanctitatis, quem ex veteris vel noui testamenti institutione cognoui, siue quem ex præceptorum informatione didici, siue quem ex Patri vita & moribus imitando collegi. Tui enim hoc est muneris, non mei laboris, vel quod ipsa benè viuendo & docendo profeci, vel quod alij meo exemplo siue doctrina proficere potuerunt.

*Pomorum
item nouo-
rum & vete-
rarii testa-
menti de
Christi nati-
uitate & pas-
sione in fi-
gura & veri-
tibus & audientibus fructum in eis
raec ostensio
& expositio.*

Siue ut alio modo dicam, omnia poma noua & vetera seruauit tibi, quia omnia quæ in veteri testamento mysterialiter facta & dicta, in novo autem realiter exhibita leguntur, de tua nativitate, passione, resurrectione, & ascensione, scriptra docui & exposui, cunctisq; legendis & bona operationis ostendi.

CAPVT OCTAVVM.

1. **Q**uis mihi det te fratrem meum, fugentem ubera matris mee, vt inueniam te foris: & deosculer te, & iam me nemo despiciat.
2. Apprehendam te & ducam te in dominum Matris mea. Ibi me docebis, & dabo tibi poculum ex vino condito, & mustum malorum granatorum meorum.
3. Læua eius sub capite meo, & dexter illius amplexabitur me.
4. Adiuro vos filia Ierusalem, ne suscitatis, neq; euigilare faciatis dilectanz donec ipsa velit.
5. Quæ est ista quæ ascendit de deserto, delicijs affluens, innixa super dilectum suum? Sub arbore malo suscitaui te, ibi corrupta est mater tua, ibi violata est genitrix tua.
6. Pone me vt signaculum super cor tuum, vt signaculum super brachium tuum; quia fortis est vt mors dilectio, dura sicut inferus emulatio; lāpades eius lampades ignis atq; flamarum.
7. Aquæ multæ non poterunt extingue re charitatem, nec flumina obruit illam si dederit homo omnem substantiam domus sua pro dilectione, quasi nihil despiciet eam.
8. Soror nostra parvula est, & ubera non habet.

Quid

9. Quid faciemus sorori nostra in die quo
alloquenda est: si murus est, adifice-
mus super eum propugnacula argen-
tea: si ostium, compingamus illud ta-
bulis cedrinis.
 10. Ego murus, & vbera mea sicut turris,
ex quo facta sum coram eo quasi pa-
cem reperiens.
 11. Vinea fuit pacifico in eâ quæ habet
populos; tradidit eam custodibus: Vir
affert pro fructu eius mille argenteos.
 12. Vinea mea coram me est. Mille tui
pacifici, & ducenti his qui custodiunt
fructus eius.
 13. Quæ habitas in hortis, amic i auscult-
tant, fac me audire vocem tuam.
 14. Fuge dilecte mi, & assimilare caprea
hinnuloq, ceruorum super montes
aromaturn.

VERSUS I. CAPITIS
octauii.

Quis mihi det de fratrem meum su-
gentem vbera Matris meæ, vt inueniam
te foris: & deosculer, & iam me nemo
despiciat?

SI sensum allegoricum inspicias-
mus, potest vox ista referri ad il-
los sanctos, qui ante aduentum Do-
mini magno desiderio aestuabant
videre, quod à Patriarchis & Pro-
phetis diu prædictum nouerant, &
ipsi in spiritu præuidebant futurum
videlicet Incarnationem Christi, per
quam vniuersalem mundi salutem
prouenire non dubitant.

Dicat ergo antiquis ille sancto-

rum populus desideratio locu- Vox anti-
tionis modo; quis mihi det te fratrem quorum Pa-
meum sugentem vbera matris meæ, fra- trum des-
trem, inquam, meum propter hu- derantiani
manæ carnis susceptionem, siue ge- aduentum
neris cognitionem, sugentem vbera Christi in
matris meæ, hoc est natum & nutri- carne.
tum in synagogâ Iudæorum. Et
quare hoc desiderio? vt inueniam te,
inquit, foris & deosculer, hoc est, vt in
carne te aperte videam & ample-
tar, quem in diuinitatis secreto vi-
dere non possum: Et iam me nemo de-
spiciat, imò potius veneretur & dili-
gat propter specialem tam genero-
se sobolis de meâ carne nascétiis no-
bilitatem. Apprehendam autem te &
ducam in domum Matris meæ, quia hoc
tuæ dignationi placuit, vt in solâ
gente Iudæorum carnis tuæ præ-
sentiam exhiberes, & miraculorum
tuorum potentiam demonstrares.
Vbi ergo me docebis & verbis & factis,
quid in figurâ, quid in veritate in-
telligere debeam, & quod ipse sis finis Rom. 10.
præcepti ad iustitiam omni credenti. Sed
quantum doctrinæ tuæ suavitate
proficiam? *dabo tibi poculum ex vino*
condito, quia quasi potaberis dele-
tatione fidei & operationis meæ,
quam tibi offeram ex nomine Pa-
tris & filij & spiritus sancti, & vir-
tute fidei, spei, & charitatis. Sicut
enim vinum conditum ex tribus
principaliter constat, hoc est vino,
melle, atque pigmentis, ita mens
mea ex tuorum doctrinâ sermonû
condietur fide sanctæ Trinitatis,
siue ut dictum est virtute fidei, spei,

Li 3 &

248 *In Canticum Cantorum Salomonis*

& charitatis. Dabo quoque mustum malorum granatorum meorum, quia prædicatio tua sive operatio pariet in me animæ à vitijs expurgatæ nouitatæ & suavitatæ ex feroce charitatis & studio multiplicium virtutū.

Porrò si moralem sensum consideremus, vnicuique fidelis animæ vocem istam aptabimus, quæ sacræ scripturæ intenta se ipsam scientiâ & alios verbo exhortationis ædificat: quæ enim sacræ scripturæ scientiam habere desiderat, totâ animi auiditate his verbis ad Deum clamat. *Quis mihi dedit fratrem meum subgentem vbera matris meæ?* vt quid te fratrem appello, nimirum & propter participationem humanitatis, & propter gratiam adoptionis, quâ te ipsum fratrem nominas dicens, ite, nuntiate fratribus meis: &,

Matth. 28. quicunque feceris voluntatem Patris mei, ipse meus frater, soror, & mater est. *Quis ergo mihi dedit te fratrem meum,* vt mecum sis, & tecum labores per cooperativam gratiam, te dico fugente, hoc est sugere facientem vbera matris meæ. Hoc enim eo locutionis modo dictum sit, quo & alio loco

scriptura vtitur, ipse enim spiritus postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus, postulat dicens pro eo, quod est postulare faciens.

Vbera Matris nostra dogmata sunt Ecclesiæ ex utroque testamento. Quæ autem sunt vbera matris meæ, & cuius matris meæ? profecto vbera matris meæ dogmata sunt sanctæ Ecclesiæ, quæ ex utriusque testamento menti paginis mentis meæ infan-

tiam nutriendunt, & in robur virilis intelligentiæ perducunt. Ut quid vero tantopere te mecum esse desidero? vt inueniam te foris & deosculer: quid est hoc? vbi enim lates quando foris non es? nimirum in nube dici, hoc est in obscuritate & subtilitate spiritualis intelligentiæ, quam postquam illuminatione ignis tui, id est spiritus sancti, accepero, profecto te qui intus latebas, foris inuenio. *Cum autem te inuenero,* deosculor, hoc est totis mentis meæ lacertis amplector, quia tantum in percep- to munere intelligentiæ delector, vt libeat cum Prophetâ dicere, *quam dulcia fauibus meis eloquia tua,* super mel & fauum ori meo. *Ps. 118.*

Iam vero tuis amplexibus sic me inhærentem, & sanctæ Scripturæ mysteria sapienter eloquentem, nemo me despiciet, quia sicut scriptum est, sapiens implebitur benedictionibus & vi- hentes illum laudabunt, & sapiens in po- pulo hereditabit honorem, & nomine illius erit vivens in eternum: Et iterum, os prudentis queritur in Ecclesiâ, & verba illius cogitabunt in cordibus suis. Nemo ergo me despiciet, quia audiunt, quod vncio tui spiritus docet me de omnibus, *Eccles. 37.* *ibid.*

1. Joh. 2. *1. Cor. 14.*

VERSUS II.

Apprehendam te, & duram in domum matris meæ. Ibi me decebis, & dabo tibi poculum

poculum ex vino condito, & mustum malorum granatorum meorum.

TAntum autem placet hæc dulcedo palato cordis mei, vt te hoc modo inuentum sola ad meam utilitatem tenere nolim, verum potius, apprehendens ducam te in domū matris meæ, familiam scilicet sanctæ Ecclesiæ, vt quod ex tuâ gratiâ intelligo, hoc fratribus meis audire & discere cupientibus eum benevolentia communicem.

Qui alium docet seipsum docet.

Ibi ergò me docebis, quia quo plus alios docero, tanto amplius cum eis disco: plus enim confert collatio, quam lectio. Et dabo tibi poculum ex vino condito, quia sic docendo vel conferendo, exponam figuram legis cum veritate & gratia euangelij, siue sensum historicum cum allegoriâ & moralitate conditum, & hoc poculum tibi dabo, quia omnem hanc scientiam ad tuum honorem & gratiam conferam.

Dabo tibi quoque mustum malorum granatorum meorum, quia dum sanctorum patientiam, & multiplicem virtutum laborem prædico, ipsa quoque exemplum laboris & patientiæ ipsorum accipio, quæ tamen omnia nec ipsorum, nec meæ potest, sed tuæ pietati & gratiæ ascribo.

Igitur tantâ dilectioni mei & fratris mei præsentia, mecumque commorantis dulcedine & gratiâ, quasi ab omnibus mundi huius voluptatibus & curis abrepta, ad vos ô filiæ

Ierusalem conuertor, & quid in me habeā proposito denūrio, quantâve ei charitate cohæreā ostendo. Quid inquiunt hoc est? læua, inquit, eius sub capite meo.

VERSUS III.

Læua eius sub capite meo, & dextera illius amplexabitur me.

BOna enim omnia temporalia ab eo mihi concessa amore æternorum bonorum postpono, ipsa verò æterna totâ mente concupisco, & ad illa peruenire totâ animi virtute propono. Licet enim in sinistra eius sint diuitiae & gloria, quantum ad utilitatem & pulchritudinem creaturæ, quâ homo ad cognitionem sui creatoris ducitur, vt non sit inexcusabilis: *Prou. 3. Rom. 1.* longitudo tamen dierum in dextera eius est, non quæ finiatur, sed quæ immutabiliter in sui beatitudine consistat.

Læua ergo eius sub capite meo *Per læuam sub capite memoria* erit, sed dextera eius amplexabitur me, quia temporalium meæ temporaliæ memoria me tenebit, non tamen *um fine affectu ad illa, per amplexationem dexteræ dæmorum totam me circumdabit, adeo siderium* ut omnes sensus meos in sui studiū *æternorum significatur.* conuertat, & ea quæ retrò *Phil. 3.* sunt obliuisci, atque in ea quæ ante sunt totam me extendere compellat.

Venit

250 In Canticum Cantorum Salomonis

Verum quid hæc agit sponsus,
qui pijs animi studijs atque profe-
ctibus gaudet, atque eius deuotio-
nis & puræ intentionis dulcedine
delectatur? Adiuro vos inquit filia Ie-
rusalem, &c.

VERSUS IV.

*Adiuro vos filia Ierusalem, ne suscite-
tis, neque euigilare faciatis dilectam, do-
nec ipsa velit.*

Cura reram
transeuntium
impedit
contempla-
tionem.

i. Ioh. 2.

Dilecta
quare susci-
tari non de-
beat, donec
ipsa velit.

Nolite, inquit, filia Ierusalem dilectam à tam vtili & hone-
sto proposito suo abducere, aliqua
rerum transeuntium cura, impor-
tunè ei sugerendo vestram vel sui
ipsius necessitatem circa exteriora,
quæ non permittunt liberum esse
animum ad appetenda & perfectè
conseruanda sanctæ contéplationis
otia, sed hoc magis eius iudicio re-
linquite, *qua ex vñctione mei spiritus
docetur*, hanc habere discretionem,
ut sciat quando sit vtile, nunc diu-
nis rebus infistere, nunc vestræ in-
firmitati condescendere. Siue dilecta
futuram nullo modo suscitetis, neq; cui-
gilare faciatis, compellendo minis-

vel promissionibus, quia Deus co-
æ seruitia non approbat, quin po-
tius eam suæ relinquette voluntati, Ps. 53.
quia scriptum est, *voluntariè sacrificabo tibi*, & , qui spontè se offerunt
Domino, benedicuntur Domino:
nemo autem venit ad me, nisi Pater qui
misit me, traxerit eū. Si enim trahitur Ioh. 6.
venit, si non venit non trahitur: er-
gò non compellatis eam, *donec ipsa
velit*; tunc enim acceptabile Deo
erit boni operis sacrificiū, si bonæ
voluntatis condimento fulciatur.

Parænesis ad
Virgines cā
epilogi hu-
ijs tertij
libri.

Vos autem dilectissimæ sorores
quas aliquantulum morosius &
prolixius , pars Cantici huius sua
modulatione tenuit, istam quasi ex-
tremam in depositione vocem at-
tendite, considerantes quam ac-
ceptum Deo & dulce sit animæ in
sanctæ conuersationis proposito
quiescere, & in diuinæ contempla-
tionis studio dormire; & è contra-
rio quam periculosem, quamque
Deo aduersum, de hoc vos propo-

sito aliqua occasione abduce-
re, & ad rerum téporali-
um curam de-
torque
re.

LIBER